

2. Ахтаніна Ю.В. Інвестиції як основа розширеного відтворення сільського господарства. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/investitsii-kak-osnova-rasshirennogovosproizvodstva-selskogo-hozyaystva> (дата звернення: 17.01.2019).

3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 17.01.2019).

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Демченко Ю.С.

*Науковий керівник: Кирчата І.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Синонімом успішного розвитку підприємства та комплексною характеристикою його здатності до інноваційної діяльності виступає інноваційний потенціал. Світовий досвід свідчить про те, що подолати інноваційну стагнацію тільки за допомогою інвестицій неможливо. Причина низького рівня інноваційного потенціалу більшості підприємств частково пов'язана зі схильністю керівників уникати ризиків, а також з численними перешкодами на шляху новаторів, недостатнім рівнем культури професійної діяльності та виробничих відносин. Саме це й обмежує можливості перетворення технологічних досягнень в комерційну вигоду.

Слід відзначити, що категорія «інноваційний потенціал» розглядається на різних рівнях узагальнення. Виділяють три підходи до визначення терміна «інноваційний потенціал»: інноваційний потенціал конкретної новації, інноваційний потенціал суб'єктів інноваційного процесу, інноваційний потенціал середовища господарювання.

Інноваційний потенціал визначає позиції підприємства за науково-технічним рівнем випуску продукції, а тому основні завдання щодо його формування полягають у такому: розробка інноваційних проектів, заходів щодо забезпечення конкурентоспроможності; впровадження нових досягнень, розробка прогресивних нормативів, які забезпечують випуск конкурентоспроможної продукції.

Існують різні погляди на структуру інноваційного потенціалу. При цьому частина авторів або фактично ототожнює його з науково-технічним, або ж виділяє у його складі лише окремі елементи, які розкривають окремі сторони інноваційного потенціалу і не висвітлюють інших.

Таким чином, інноваційний потенціал підприємства – це сукупність інноваційних ресурсів, які взаємодіють між собою і знаходяться під впливом умовно забезпечуючих чинників. Це сприяє оптимальному використанню цих ресурсів та досягненню запланованих орієнтирів інноваційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності в цілому по підприємству.

У повній мірі за високий рівень інноваційного потенціалу підприємства відповідає науково-дослідницький потенціал, який характеризує наявність заділу результатів науково-дослідницьких робіт, достатнього для генерації нових знань, здатність проведення досліджень з метою перевірки ідей новацій і можливості використання новацій у виробництві нової продукції.

Слід зазначити, що науково-дослідницький потенціал включає не тільки ресурси науки у вигляді відповідних наукових досліджень та розробок, але й здатність проектних і конструкторських підрозділів, а також виробничого апарату практично реалізовувати результати дослідження, тобто науково-дослідницький потенціал представляє собою сучасну форму інтеграції потенціалу науки і потенціалу сфери застосування знань.

Це передбачає існування на підприємстві відповідних підрозділів, які систематично виконують науково-дослідні роботи, а також наявність відповідного обладнання, що потребує систематичного у достатніх обсягах фінансування як з власних, так і з сторонніх джерел.

На нашу думку, через відсутність оптимізованої методичної бази для детального дослідження якісних показників інноваційного потенціалу та через його високу контекстно-чутливу залежність, для кількісного оцінювання необхідно розглядати такі показники, що наведено в табл. 1.

Поточний стан інноваційного потенціалу можна характеризувати наступними рівнями, які теж наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Показники для аналізу та оцінки інноваційного потенціалу

Показник	Умове позначення	Формула для розрахунку	Примітка
Частка щорічного оновлення продукції в загальному обсязі виробництва	$K_{\text{оновл.прод.}}$	$\frac{BP_{\text{онов.прод}}}{BP}$	$BP_{\text{онов.прод.}}$ – виручка від реалізації оновленої продукції, тис. грн; BP - виручка від реалізації загального обсягу виробленої продукції, тис. грн
Питома вага витрат на НДДКР у загальній сумі витрат підприємства	$K_{\text{НДДКР витр}}$	$\frac{B_{\text{НДДКР}}}{B_{\text{НДДКР}_3}}$	$B_{\text{НДДКР}}$ – витрати на проведення НДДКР, тис. грн; $B_{\text{НДДКР}_3}$ – загальні витрати підприємства на виготовлення та реалізацію нової продукції
Рентабельність інновацій	$R_{\text{іннов}}$	$\frac{ЧП_{\text{іннов}}}{B_{\text{іннов}}}$	$ЧП_{\text{іннов}}$ – розмір чистого прибутку, отриманого за рахунок впровадження інновацій, тис. грн; $B_{\text{іннов}}$ – виробничі витрати, пов'язані зі створенням інновацій, тис. грн.
Рентабельність інвестицій, спрямованих в інноваційну діяльність підприємства	$R_{\text{ІНВ}_{\text{іннов}}}$	$\frac{ЧП_{\text{іннов}}}{I_{\text{іннов}}}$	$I_{\text{іннов}}$ – розмір інвестиційних вкладень в інноваційну діяльність підприємства.
Динаміка частки іноземних інвестицій, спрямованих в інноваційну діяльність підприємства	$\Delta q_{I_{\text{іннов}}^{\text{ін}}}$	$q_{I_{\text{іннов}}^{\text{ін}}} = \frac{I_{\text{іннов}}^{\text{ін}}}{I_{\text{іннов}}}$	$I_{\text{іннов}}^{\text{ін}}$ – обсяг іноземних інвестицій, спрямованих в інноваційну діяльність підприємства, тис. грн

	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Інноваційний потенціал	Високий науково-дослідницький потенціал; Наявність на підприємстві проектно-конструкторських підрозділів; Достатність власних коштів для здійснення інноваційної діяльності; Використання зовнішніх джерел інвестування інноваційних процесів; Постійна розробка програми наукових досліджень з підготовки виробництва; Наявність патентів, ліцензій	Малопотужні проектно-конструкторські підрозділи; Використання застарілих патентів та ліцензій Нерегулярні розробки програм наукових досліджень; Недостатність джерел фінансування інноваційних розробок.	Відсутність науково-дослідницького складу працівників; Дефіцит власних коштів для здійснення інноваційної діяльності; Відсутність зовнішніх джерел інвестування інноваційної діяльності; Відсутність на підприємстві програми досліджень з підготовки виробництва

ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ПРИСКОРЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дудник О., Поліщук Д.

Науковий керівник: Заїка С.О., к.е.н., доцент

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Особливістю сучасного періоду розвитку всіх галузей і сфер агропромислового виробництва є необхідність прискорення науково-технічного прогресу на основі інноваційних процесів, що дозволяють вести безперервне оновлення виробництва на базі освоєння досягнень науки, техніки і передового досвіду.

Комплексний характер нововведень, різноманітність їх областей і способів використання вимагають розробки критеріїв їх класифікації.

Класифікація нововведень означає їх розподіл на конкретні групи за певними ознаками для досягнення поставленої мети. Вихідним пунктом досліджень в галузі освоєння інновацій в аграрному секторі економіки виступає їх науково-обґрунтована класифікація.